

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V ŠUMPERKU

příspěvková organizace zřizovaná Olomouckým krajem

PLÁN VLASTIVĚDNÉHO MUZEA V ŠUMPERKU 2020

Hlavní třída 22,
Šumperk
IČO: 000 98 311

WWW.MUZEUM-SUMPERK.CZ

I. ÚVOD

Plán Vlastivědného muzea v Šumperku (dále jen VM Šumperk) pro rok 2021 byl vypracován s důrazem na plnění všech základních funkcí muzea včetně dodržování standardů veřejných služeb s důrazem na regionální působení organizace, vymezené jak zřizovací listinou, tak charakteristikami sbírek v CES. Současně plán a krátkodobá koncepce akceptují také základní cíle stanovené Koncepcí muzejnictví v letech 2015-2020¹ (dále jen Koncepce muzejnictví) a také cíle stanovené v Koncepci rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017-2020² (dále Koncepce rozvoje kultury).

Plán je připravován v době, kdy ještě není přesně známa výše příspěvku na provoz ani není jasné, zda budou schváleny požadované investiční akce, popř. bude vyhověno žádostem o dotace. Prioritně musí být jako každý rok kladen největší důraz na splnění veškerých úkolů organizace vyplývajících ze zákonů (zákonné úpravy týkající se nejen hlavní činnosti muzea, ale také účetnictví, odměňování zaměstnanců, bezpečnosti práce, požární ochrany, odpadového hospodářství, hygieny, nově také evidence smluv atd.), popř. z dalších opatření zřizovatele (Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem, Principy odměňování ředitelů příspěvkových organizací atd.). Komplikace vyplývají z častých změn jak legislativy, tak i změn vnitřních předpisů zřizovatele.

Základní cíl organizace je totožný s prvním základním cílem Koncepce muzejnictví i Koncepce rozvoje kultury (cíl 3.1.2.1.), tj. zachování schopnosti muzeí kvalifikovaným způsobem spravovat a rozšiřovat sbírky, vědecko-výzkumnou činností prohlubovat jejich poznání a rozšiřovat službu veřejnosti.

Vlastivědné muzeum v Šumperku spravuje 6 sbírek obsahujících 15 podsbírek zapsaných v CES, v nichž je evidováno 173 312 sbírkových předmětů (inventárních čísel). Sbírkotvorná činnost, jako jeden z hlavních cílů muzea, bude pokračovat získáváním nových přírůstků obvyklými způsoby (vlastním sběrem, převody, dědictvím) důsledně v souladu se Zřizovací listinou a Strategií sbírkotvorné činnosti při dodržování zásad muzejní selekce. Případné nákupy sbírek budou v souladu se zákonem o účetnictví financovány z investic. Podle možností budou realizovány i akvizice současného výtvarného umění³, neboť VM Šumperk plní také funkci regionální galerie. Dary do muzejních sbírek mohou být realizovány pouze v souladu

¹ Koncepce rozvoje muzejnictví v letech 2015-2020, schválená Usnesením vlády ze dne 20. 8. 2015, č. 655

² Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2017-2020, vydal Olomoucký kraj, ISBN 978-80-87982-61-7

³ Koncepce rozvoje muzejnictví v letech 2015 – 2020, odst. 3.2.6

se Zásadami řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem. Sbírky budou odborně zpracovávány v zákonných lhůtách, evidovány a inventovány dle zákona 122/2000 Sb., v platném znění, a dle vnitřních předpisů organizace.

V roce 2020 bude probíhat další rok druhého cyklu inventarizace sbírek, inventarizační jednotkou jsou dle zákona sbírkové předměty (tedy inventární čísla). Inventurou musí ze zákona projít každoročně minimálně 5 % sbírkových předmětů z každé sbírky, plán ovšem počítá téměř ve všech případech s 10 %.

Digitalizace sbírkového fondu, zajišťující přístup veřejnosti ke sbírkám muzejní povahy a v neposlední řadě také evidenci sbírkového fondu, je jedním z prioritních úkolů muzeí, který je akcentován i v celostátních materiálech. K tomu, aby mohla být digitalizace průběžně prováděna, je nutné pořídit náležitě vybavené digitalizační pracoviště, popř. zajistit i specializovaného pracovníka. Digitalizace a následné uveřejnění sbírkových předmětů je také důležitým nástrojem pro jejich prezentaci odborné i široké veřejnosti a zároveň slouží i k ochraně sbírkových předmětů, dovoluje prezentovat sbírky on-line a usnadňuje badatelům jejich práci. Digitalizované sbírky umožňují jejich propagaci jak na webu vlastním, tak i celostátním (e-sbírky), popř. mezinárodních serverech (Europeana). Na národním portálu eSbírky, do kterého se organizace aktivně zapojila v roce 2015, VM Šumperk ročně publikuje cca 150 sbírkových předmětů.

Při práci v depozitářích bude kladen důraz zejména na dodržování zákona a vnitřních předpisů, korektní vedení přírůstkových knih, jejich řádnou autentizaci (razítko s číslem sbírky v CES), dopracování lokací a řádné sledování klimatických podmínek. Pozornost bude zaměřena také na ochranu sbírek muzejní povahy před krádežemi, vloupáním a požárem dle Metodického pokynu MK ČR č. 1/2010. Kvalita uložení sbírkových předmětů, existence a funkčnost lokačních seznamů, vedení potřebné dokumentace a pořádek v depozitářích budou opět kontrolovány vedoucí oddělení odborné činnosti a ředitelkou organizace (pravidelná roční kontrola i namátkové kontroly).⁴ V roce 2019 se nepodařilo zrealizovat převod vlastnictví nebo odkup části budovy tzv. Robotárny na Lidické ulici v Šumperku, tak se tento úkoly vyplývající i z Koncepce rozvoje kultury Olomouckého kraje zřejmě posune do roku 2020 (Cíl 5. 2. 14. Koncepce rozvoje kultury).

Vědecko-výzkumná činnost i v roce 2020 bude plánovaná tak, aby z každého úkolu vyplynul konkrétní výstup v daném roce, v případě nových úkolů, popř. v roce 2021. Cílem

⁴ Koncepce rozvoje muzejnictví v letech 2015 – 2020, odst. 3.2.5

vědecko-výzkumných úkolů budou podle možností produkty použitelné zejména pro prezentační účely (výstavy, přednášky, články pro ediční činnost organizace) a zviditelnění činnosti organizace. Pokračujících úkolů je naplánovaných 17, nové úkoly 3, z toho 1 je dělený na 6 dílčích úkolů. Cílem tohoto nového kolektivního výzkumného víceletého projektu je, pokud možno podrobné zpracování dějin města Šumperka od jeho počátků, resp. od počátků osídlení jeho území. Historie města by tak byla zachycena téměř po současnost, jako zatímní mezník je dán rok 2002, kdy v souvislosti s územně správními reformami zanikl okresní úřad a město také ztratilo statut okresního města. Dějiny města by měly být v rámci publikace zmapovány, pokud možno po všech jeho stránkách. Nebude tedy sledován pouze chronologický vývoj města v jednotlivých časových obdobích (politické dějiny), ale práce se zaměří i na nejrůznější aspekty života města a jeho obyvatel – hospodářství, kultura, školství, sport, architektonický vývoj, péče o zdraví, každodenní život a další. Hlavním výstupem tohoto projektu bude publikace o dějinách města Šumperka, v rámci jejích příprav mohou být uveřejňovány studie a články na vybraná dílčí témata. V souvislosti se zpracováváním dílčích témat z dějin města mohou být připravovány i krátkodobé výstavy. Její vydání je předběžně plánováno na rok 2022. Podporováno bude také zapojení pracovníků do externích projektů (celkem 6 externích úkolů) – k tomu Cíl 5. 1. 2. 6. Koncepce rozvoje kultury. Z externích úkolů stojí za zmínku projekt dokumentace krajinné a sídelné paměti obce na příkladu zaniklých osad ve spolupráci s AV ČR, k jehož cílům patří vytvoření databáze těchto sídel prezentovaná na vlastní webové stránce, podrobné zpracování historie vybraných lokalit včetně zachycení vzpomínek pamětníků, také putovní výstava a kolektivní monografie. Dalším významným projektem se zapojením archeologa Vlastivědného muzea v Šumperku je projekt Nálezy doby laténské a římské z jeskyní Moravského krasu, kde hlavním řešitelem je Univerzita Palackého Olomouc (archeologové Mgr. M. Golec, Ph.D. a Mgr. T. Zeman, Ph.D.) Jde o komplexní shromáždění, analýzu a publikaci všech dostupných archeologických nálezů z laténu a doby římské z nezvyklých kontextů – jeskyní na území Moravského krasu. J. Halama jako spoluřešitel bude hodnotit menší soubory římské keramiky typu terra sigillata (jeskyně Býčí skála a Pekárna).

Spolupráce s dalšími subjekty je realizována zejména formou zápůjček jak celých výstav (na rok 2020 je již zatím nasmlouváno zapůjčení 3 výstav 3 organizacím), tak i dílčími zápůjčkami sbírkových předmětů, které jsou uplatňovány zejména ve vztahu k Národnímu památkovému ústavu (zámek Javorník, Šternberk apod.) a také ve vztahu k muzeím jak obecním (např. Police, Staré Město, Město Šumperk), tak soukromým (Pivovarské muzeum v Hanušovicích), tak i krajským (Muzeum silnic ve Vikýřovicích). Mnohdy jsou sbírkové

předměty zapůjčené z VM Šumperk základem pro tyto expozice. Ve spolupráci s městem Šumperk se bude organizace i v roce 2020 podílet na pořádání festivalu Město čte knihu a bude partnerem při pořádání Šumperských slavností. Ve spolupráci s Ligou na ochranu zvířat se uskuteční další, již 12. ročník zábavné soutěže Šumperský hafan. V rámci zahraniční spolupráce proběhnou již tradiční přednášky pracovníků Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva (dále SMOPAJ), které sídlí v Liptovském Mikuláši. V oblasti spolupráce se školami se podařilo díky Muzejíčku zaujmout školky a základní školy, střední školy muzeum navštěvují méně, i když mnohé výstavy přímo souvisejí s učivem středních škol a školám jsou nabízeny komentované prohlídky. V Muzeu Zábřeh proběhnou opět soutěže pro školy pořádané pod patronací starosty města.

Prezentační činnost muzea je rámcově vymezena standardy veřejných služeb, které jsou konkretizovány ve Zřizovací listině. Jedná se zejména o zpřístupnění sbírek formou muzejních výstav, muzejních programů, publikací a webových prezentací (standard časové dostupnosti), dodržení standardů ekonomické dostupnosti zavedením slev a volných vstupů, popř. dodržení standardů fyzické dostupnosti pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace (podle stavebních možností objektů). Výstavy a muzejní programy byly vybírány tak, aby byly nejen návštěvnicky atraktivní, ale také s ohledem na plnění hlavní funkce muzea, tj. prezentovat sbírky muzejní povahy a provádět vlastní vědecko-výzkumnou činnost.

V publikační činnosti budou stěžejními publikacemi tradičně 106. svazek Severní Moravy a monografie Šumperské veduty.

Prorodinná politika (Cíl 5. 1. 2. 7. Koncepce rozvoje kultury) bude v podmínkách VM Šumperk realizována opět v Muzejíčku, které vzniklo v roce 2016 jako specifické zařízení pro rodiny s dětmi, děti a mládež, pro všechny, kteří si rádi pohrají, zasoutěží nebo vyzkouší nějaké dnes již zapomenuté činnosti. Hlavním cílem tohoto projektu bylo přilákat do muzea celé rodiny s dětmi a ukázat jim, že v muzeu mohou smysluplně a příjemně strávit volný čas a při tom se ještě něco dovědět a něčemu přiučit. Celé přízemí východního křídla šumperského muzea bude i nadále využíváno výlučně na výstavy určené dětem, na programy pro děti, dílny a další programy. Od vzniku Muzejíčka v únoru 2016 do konce listopadu 2020 bylo realizováno již 17 dětských výstav, které navštívilo více než 50 000 osob. Na rok 2020 budou v Muzejíčku opět instalovány 3 až 4 nové výstavy s dětskou tematikou, jejichž prostřednictvím se budou děti všech věkových kategorií nejen bavit, ale také se budou přirozenou adekvátní formou seznamovat s činností muzea a prezentovanými tématy. První z nových výstav bude Velká přírodovědná výstava, v létě pak oslavíme olympiádu sportovní hernou a na podzim bude

Muzejíčko patří Integrovanému záchrannému systému a výstavě s názvem Já, hrdina. Ke všem výstavám v Muzejíčku budou organizovány doprovodné akce a programy. Zázemí pro rodiny s dětmi (možnost využití přebalovacího pultu a přípravy jídla pro děti a kojence) je vybudováno i v Lovecko-lesnickém muzeu na zámku Úsov. Pro rodiny s dětmi bude i v roce 2020 připraven také speciální „pohádkový“ návštěvnický okruh a také interaktivní expozice na nádvoří zámku (Strašidelný labyrint, Putování středověkem) a v tzv. Staré škole (Hádanky pánů z Vlašimi).

Předkládaný plán výstav je opět více méně rámcový, je možné, že dojde k jeho úpravě, a to v závislosti na aktuální situaci. Z 39 naplánovaných krátkodobých výstav přechází osm z roku 2019, nově instalovaných výstav bude tedy 31. V zařízeních VM Šumperk proběhne 36 výstav, 3 autorské výstavy si zamluvily jiné organizace. Kromě výstav instalovaných v Muzejíčku (viz výše) bude samozřejmě patřit k nejvýznamnějším počínům výstava realizovaná ve spolupráci s Hospodářskou komorou, která bude mapovat osudy šumperských podniků a nese pracovní název Made in Šumperk. Výročí vzniku světově známého festivalu Bleus Alive připomene fotografická výstava instalovaná v listopadu 2020. Další zajímavou autorskou výstavou bude prezentace šumperských vedut. K velmi oblíbeným vlastním autorským akcím patří i tradiční výstava hub, která bude mít v roce 2020 21. pokračování. V Muzeu Zábřeh bude výstava o zábřežských podnicích a v Muzeu Mohelnice proběhnou výstavy modifikované na daný region (viz Cíl 5. 1. 14. 2. Koncepce rozvoje kultury Olomouckého kraje).

VM Šumperk nabízí výstavní prostory také začínajícím umělcům. V Galerii mladých v Muzeu Šumperk a v Minigalerii v zábřežském muzeu mohou začínající nebo amatérští umělci vystavovat svou tvorbu. Jedná se o velmi oblíbený počin, který je určitou formou tzv. kulturních inkubátorů (Cíl 5, 1. 14. 5. Koncepce rozvoje kultury). Oba prostory jsou poměrně hojně využívány.

V šumperském muzeu bude v letních měsících opět využíváno také nádvoří, ať již to budou akce vlastní (Čarodějnice, Šumperský hafan, Muzejní noc, Prázdniny v muzeu, Den v pravěku atd.), tak i akce, kde VM Šumperk vystupuje jako spolupořadatel nebo partner (Slavnosti města Šumperka, Mezinárodní folklorní festival, Revival atd.). Na zámku Úsov je nádvoří využito jak do běžných prohlídkách, tak i při speciálních akcích (Pohádkový den, Bílá paní, Halloween).

V oblasti stálých expozic je pro rok 2020 plánované finální dokončení reinstalace expozic v Muzeu Zábřeh (expozice Jana Eskymo Welzla a s vytvoření malé expozice věnované historii města Zábřeh – sbírka Václava Hollara (Cíl 5. 2. 22. Koncepce rozvoje kultury). V roce 2020 bude v objektu Památníku Adolfa Kašpara v Lošticích dokončena stálá expozice o loštických

pohárech a loštickém hrnčířství, neboť loštické poháry jsou fenomén známý po celé střední Evropě, a navíc jsou hojně zastoupeny ve sbírkovém fondu VM Šumperk. Práce na nové expozici (scénář, projektová dokumentace, oprava podlah a výmalby) byly zahájeny v roce 2019 s tím, že se počítalo s dotací z MK ČR. Oznámení o výsledku řízení o přidělení dotace však do listopadu 2019 nebylo organizaci doručeno. Proto se dokončení expozice přesunuje do začátku roku 2020. Formou dlouhodobých výstav budou v Památníku Adolfa Kašpara prezentovány také sbírkové předměty Havelkova muzea v Lošticích. Cílem instalace nové expozice a změny strategie výběru výstav v Památníku Adolfa Kašpara je zvýšení návštěvnosti tohoto zařízení, která je přes veškerou snahu stagnující.

Zvláštní formou prezentace sbírek je jejich zveřejnění na webových stránkách, a to jak v běžném zobrazení, tak v 3D podobě nebo zobrazení formou 360° rotujících objektů (třetí základní cíl Koncepce muzejnictví a také Cíl 5. 1. 2. 4. Koncepce rozvoje kultury). VM Šumperk vytvořilo na svých webových stránkách velmi atraktivní virtuální prohlídky expozic a výstav, kde se opět uplatnilo 3D zobrazení některých sbírkových předmětů. Jedná se o prohlídky expozice v Muzeu Šumperk, expozice Pravěk Mohelnicka a nově rekonstruované expozice domácí fauny a lesnictví na zámku Úsov. Pro rok 2020 je plánované pokračování této formy digitalizace a umístování sbírkových předmětů na portálu eSbirky. Rozsah digitalizace i virtuální prohlídky závisí na tom, zda se podaří získat dotaci z MK ČR.⁵

Digitalizované sbírkové předměty, zejména ve formě 3D zobrazení, a také panoramatické prohlídky expozic byly již v roce 2019 využity pro vytvoření virtuální reality, která díky náhlavní soupravě (brýlím) a ovladačům zajistí virtuální procházení reálných expozic s detailním vyobrazením vybraných sbírkových předmětů. Toto zařízení umožní poznání stálých expozic, které jsou v podmínkách Vlastivědného muzea v Šumperku téměř všechny pro imobilního návštěvníka nedostupné, také imobilním osobám. Tímto opatřením došlo mimo jiné k naplňování Cíle 5. 1. 13. 1. Koncepce rozvoje kultury.

Velká pozornost bude věnována opět propagaci, zejména pak propagaci v médiích a na internetu, a to jak na vlastních webových stránkách, tak i na různých jiných webech, jako např. www.kudyznudy.cz, www.mapy.cz, www.firmy.cz atd. Dobře funguje i spolupráce s internetovými novinami www.sumpersko.net a portálem menusumperk.cz. Vlastní webové stránky organizace www.muzeum-sumperk.cz jsou neustále doplňovány a zdokonalovány. Využívány budou i nadále oba facebookové profily (Vlastivědné muzeum v Šumperku, zámek

⁵ Koncepce rozvoje muzejnictví v letech 2015 – 2020, odst. 3.2.8

Úsov). Vlastní facebookovou stránku administrovanou VM Šumperk má i Šumperský hafan. Vlastivědné muzeum v Šumperku má zřízen i vlastní instagram. Zajímavou formou propagace je také spolupořádání různých nadregionálních akcí a setkání v zařízeních muzea (Šumperský hafan ve spolupráci s Ligou na ochranu zvířat a regionálními útulky nebo setkání adoptovaných chrtů z Moravy ve spolupráci s organizací Adopce psů bez hranic a Chrti v nouzi na zámku Úsov, partnerství při Folklorním festivalu a Slavnostech města Šumperk nebo festivalu Město čte knihu apod.). Z těchto nadregionálních akcí pak vznikají různé dokumenty a zprávy, které se šíří zejména prostřednictvím sociálních sítí a které jsou skvělou formou bezplatné propagace.

Oprava a údržba budov, které má VM Šumperk ve správě či v nájmu, bude realizována dle pravidel stanovených Zásadami a Zřizovací listinou. Organizace bude moci dodavatelsky provádět údržbu budov podle novely Zásad do výše 100 000 Kč. Do plánu oprav a investic nebyly pro rok 2020 zařazeny žádné akce týkající se opravy a údržby budov, nicméně se v souvislosti s reinstalací expozic v Muzeu Zábřeh a Památníku Adolfa kašpara v Lošticích počítá se zapojením pracovníků oddělení provozu a výrobu. V rámci obnovy značně zastaralého vozového parku a v souvislosti s odepsáním vozidla VW Polo bylo na rok 2020 požádáno o nákup nového osobního automobilu (investiční žádanka č. 2017/00369 – přesun z roku 2019).

Pracovníci oddělení provozu a výroby se budou opět podílet na opravách a údržbě všech objektů ve správě VM Šumperk. Stále více jsou zejména stolaři využíváni při výstavní činnosti – výroba výstavního fundu, pomoc při instalacích výstav (montáž, demontáž, osvětlení, audioefekty, nátěry apod.) a především tvorba interaktivních prvků a speciálních exponátů na výstavy. Díky existenci pracovní skupiny s dobře vybavenými dílnami může organizace produkovat vlastní autorské výstavy v originální instalaci s naprosto unikátními doplňkovými aktivitami. O takové výstavy opět projeví zájem i další muzea a jiné organizace, a tak i v roce 2020 poputují výstavy z dílny VM Šumperk po celé republice, čímž reprezentují nejen VM Šumperk, ale také Olomoucký kraj.

V rámci doplňkové činnosti se s největšími příjmy počítá opět z pronájmů nevyužitých prostor (Pavlínin dvůr v Šumperku), z krátkodobých pronájmů, zejména nádvoří Pavlínina dvora, a také z činnosti stolařů, zedníků a zámečníka a z hostinské činnosti provozované zejména v občerstvení na zámku Úsov a také v Muzeu v Šumperku. Doplňková činnost bude provozována tak, aby byly dodrženy všechny nároky vyplývající z nového metodického pokynu zřizovatele pro doplňkovou činnost.

Činnost ekonomického oddělení bude v roce 2020 modifikována v souvislosti s novou organizační strukturou. Bude zrušeno místo pracovníka technicko-ekonomického rozvoje, které

je vzhledem ke korporátnímu řízení Olomouckého kraje více méně nadbytečné (stanovování metodiky účetnictví, postupů odpisů, postupů účtování apod. je v současné době řešeno centrálně zřizovatelem). Důležitější jsou v současné době činnosti účetní, výkazy, statistiky a komunikace se zřizovatelem s důrazem na dodržování legislativy, Zásad řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem, Zřizovací listiny a vnitřních předpisů organizace. Stále, bohužel, přibývá množství nových nařízení a dochází k velkému nárůstu administrativních úkonů jak ve vztahu ke státu, tak i ve vztahu ke zřizovateli. Velmi důležitým úkolem ekonomického oddělení je také získávání mimorozpočtových zdrojů (Cíl 5.1.3.1. Koncepce rozvoje kultury), zejména administrace žádostí o dotace a také následně jejich řádné vyúčtování. Pro rok 2020 byly posunuty termíny žádostí na některé dotační tituly MK ČR, zejména program ISO a také Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií, proto nabyly do konce listopadu 2019 žádné žádosti o dotace na rok 2020 podány.

Vzdělávání zaměstnanců bude již tradičně probíhat v několika liniích. Jedná se o zákonná periodická školení pro všechny zaměstnance, tj. školení BOZP jednou za tři roky a školení PO také jednou za tři roky. Další skupinu tvoří zákonná školení řidičů profesionálů, řidičů referentských, kotelníka a řemeslníků. Samostatně je nutné vyčlenit školení ekonomického a administrativního charakteru. Posledním okruhem jsou různá školení, semináře a konference podle oboru jednotlivých odborných pracovníků. Semináře a konference pro tzv. odborné pracovníky budou vybírány tak, aby přednost měly semináře týkající se zákonných povinností (CES, Demus, digitalizace sbírek, památkový zákon, autorský zákon atd.).

Základním úkolem pro rok 2020 bude jako každý rok udržet muzeum jako sbírkotvornou instituci s regionální funkcí. Prioritou bude věnovat maximum pozornosti podstatě činnosti muzea, tj. sbírkám muzejní povahy, jejich řádnému uložení, evidenci, zpracování a restaurování. Začátkem roku bude veškerá energie věnována dokončení expozice jana Eskymo Welzla v Muzeu Zábřeh a také expozice loštických pohárů v Památníku Adolfa Kašpara v Lošticích. Velkou devízou VM Šumperk bude opět velký počet vlastních autorských výstav vytvořených ve valné většině se sbírek jak vlastních, tak zapůjčených. Do programu budou zařazovány také vysoce umělecky nebo vědecky kvalitní výstavy (např. výstava sochaře Antonína Suchana v šumperském muzeu nebo výstava obrazů Huga Šilberského v Muzeu Zábřeh). Tyto vysoce odborné výstavy budou vyvažovat návštěvnický atraktivní výstavy v Muzejíčku nebo nákladné výstavy historické nebo umělecké, jako například Šumperské veduty nebo Made in Šumperk. Zájem veřejnosti o činnost muzea bude nutné udržovat i

prostřednictvím různých muzejních akcí, z nichž mnohé již mají tradici a získaly si pravidelný okruh příznivců. K propagaci těchto akcí je nutné přilákat větší pozornost médií, což ovšem nebývá vždy úspěšné a musí se přistoupit k propagaci placené.

PhDr. Marie Gronychová, ředitelka VM v Šumperku

II. PŘEHLED ZÁKLADNÍ ČINNOSTI

I. Sbírky

Zařazování předmětů do sbírek, jejich evidence a dokumentace, inventarizace, zápis do CES a další práce budou prováděny dle zákona č. 122/2000 Sb., v platném znění, vyhlášky č. 275/2000 Sb., Metodického pokynu MK k provádění některých činností souvisejících s tvorbou sbírek, péčí o sbírky a vývozem sbírkových předmětů do zahraničí a také dle Strategie sbírkotvorné činnosti VM Šumperk.

1.1 Evidence

1.1.1 Chronologický zápis

V roce 2020 bude pokračovat průběžné systematické doplňování všech sbírek a podsbírek sbírkotvornou činností z výzkumných úkolů, vlastními sběry, nákupy, převody, u archeologických sbírek ze záchranných výzkumů. Nadále budou dokumentovány přírodní i společenské změny společnosti, regionální literatura, umění, řemeslné činnosti a lidová kultura v šumperském regionu. Zvláštní důraz je nadále kladen na dokumentaci současnosti. Předměty budou do sbírek muzea zapsány na základě jednání Poradního sboru pro sbírkovou činnost dle Směrnice ředitele VM v Šumperku 2/2003 – Stanovy PSSČ, Směrnice ředitelky VM v Šumperku 5/2004 – Strategie sbírkotvorné činnosti VM.

kurátoři sbírkových fondů

1.1.2 Systematická evidence

Průběžné zajišťování evidence nových přírůstků po schválení v PSSČ a v CES dle zákona č.122/2000 Sb., vyhlášky č. 275/2000 Sb.

V roce 2020 bude pokračovat kontrola a případné doplnění systematické evidence materiálu z výzkumů společnosti Archaia Olomouc o. p. s. předaných na konci roku 2017 do sbírek VMŠ - 2. část (výzkum Mohelnice, OD Tesco - inv. č. A57730-58515 a výzkum Štítý - nám. Míru A77320-77412.

Katalogizace sbírkových přírůstků evidovaných v chronologické evidenci podsbírek v letech 2017–2020 a kontrola a doplnění systematické evidence archeologických sbírek předaných Archaioi.
--

1.2 Inventarizace sbírek

V roce 2020 bude inventarizace probíhat v souladu se zákonem 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění, Metodickým pokynem č. 4688/2007 o zajištění průkaznosti evidence sbírkových předmětů a stanovení režimu zacházení se sbírkou v muzeích a galeriích spravujících sbírky ve vlastnictví státu a územních samosprávných celků, vyhlášky MF 270/2010 Sb. ze dne 8. září 2010.

Sbírky budou inventarizovány podle jednotlivých oborových skupin a podskupin v systematické evidenci, nebo podle inventárních čísel vzestupně. Součástí inventarizace bude digitalizace části sbírek podle plánu činnosti a přepis evidenčních karet do programu Demus i s údajem o uložení předmětu. Údaj o uložení předmětu bude vyznačen do chronologické, systematické i počítačové evidence sbírek. K inventarizaci sbírek bude vydán Příkaz ředitelky VM.

Plán je stanoven tak, aby v každé sbírce prošlo inventarizací cca 10 % inventárních čísel, tj. 15 000 sbírkových předmětů z celkového počtu 149 523 kusů (stav k počátku druhého cyklu inventarizace). Výjimkou je sbírka šumperského muzea, podsbírka archeologická, kde bylo v roce 2015 inventarizováno 40 %, proto je na rok 2020 plánovaných pouze zákonných 5 %. V roce 2019 se nepočítá s žádnou mimořádnou inventarizací.

1.2.1 Zpracování sbírkových předmětů za využití počítače a programu evidence sbírkových předmětů DEMUS

Průběžná katalogizace nových přírůstků a přepis stávajících katalogizačních karet, přepsány budou karty zejména těch předmětů, které budou inventarizovány v roce 2020. Plánován je přepis cca 2 000 karet.

1.2.2 Digitalizace sbírkových předmětů

Digitalizace zejména těch předmětů, které budou inventarizované, a předmětů zapůjčovaných muzeem na základě smlouvy o výpůjčce, nájmu nebo innominátní smlouvy v souladu se směrnicí ředitelky č. 4/2014 Zásady pro manipulace se sbírkovými předměty při jejich převozu. Bude pokračovat doplňování digitalizovaných sbírek na webu www.muzeum-sumperk.cz s ohledem na bezpečnost a dodržování autorského zákona a také na portálu eSbírky. Pokračování v projektu 3D digitalizace z vybraných sbírek a podsbírek VM (v případě schválení žádosti o dotaci MK ČR z programu na podporu projektů poskytování

standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií) a jejich následné zveřejnění na webu muzea a portálu eSbírky Národního muzea.

Celkem by ve všech sbírkách VM Šumperk mělo být digitalizováno 2 000 sbírkových předmětů.

1.3 Restaurování a konzervace

1.3.1 Základní ošetření

Základní ošetření bude provedeno u všech nově získaných sbírkových předmětů (všechny sbírky).

1.3.2 Desinfekce sbírek

- **Sbírka šumperského muzea, zábřežského a mohelnického muzea, Havelkova muzea a PAKu v Lošticích**

Pravidelná desinfekce textilu, vyplynování zoologických a botanických sbírek deponitáře ve II. pololetí, průběžná desinfekce desinsekčními prostředky během roku.

- **Sbírka Lovecko-lesnického muzea v Úsově**

Očištění všech vystavených exponátů na Úsově před turistickou sezonou, plynování všech sbírkových předmětů v expozici.

1.3.3 Zásadní ošetření

Ve všech sbírkách a podsbírkách bude provedena konzervace nových, zejména archeologických přírůstků, a rekonzervace vybraných souborů stanovených na základě inventarizací. Konzervace a rekonzervace bude provedena dle potřeby i u předmětů, které budou použity na výstavách.

1.3.3.1 Konzervace, 1.3.3.2 Rekonzervace

Všechny sbírky – přednostní konzervace sbírkových předmětů pro instalaci na výstavách, nově získaných sbírkových předmětů, předmětů inventarizovaných, dále archeologických nálezů doposud nekonzervovaných z výzkumů z let 2015 - 2019, ošetření a konzervace předmětů získaných při detektorových prospekcích, celkem cca 150 kusů. Rekonzervace přednostně pro exponáty určené pro výstavy (cca 200 kusů), dále rekonzervace archeologických nálezů – železné předměty, pravidelná rekonzervace zbraní. Dle aktuální potřeby ošetření proti červotočům a plísním.

1.3.3.3 Restaurování

Restaurování sbírkových předmětů bude provedeno podle finančních možností organizace a v závislosti na získání případné dotace (Program ISO MK ČR byl v roce 2019 ukončen). Uvedený přehled je tedy pouze orientační, neboť v době tvoření plánu není možné přesně specifikovat, jaká bude finanční situace organizace v roce 2020.

- **Sbírka lovecko-lesnického muzea v Úsově**

Podsbírka historická, externí restaurování

Hasičská stříkačka dvoupístová ruční čtyřkolová HÚ 713 2. etapa 196 000,- Kč - externě

1.3.3.4 Preparace

- **Sbírka šumperského muzea**

Podsbírka botanická – nové sběry (cca 120 ks)

1.4 Práce se sbírkami

Ve všech depozitářích bude probíhat pravidelné sledování a budou prováděny klimatické záznamy režimu v depozitářích a výstavních prostorech podle Směrnice ředitelky č. 2/2014 – Depozitární řád VM v Šumperku, nejméně 1x za měsíc, dále vedení záznamů o vstupech do depozitářů – dle Směrnice ředitele č. 2/2014, vedení přírůstkových knih, úklid v depozitářích a v regálech, zpracovávání lokačních seznamů; spolupráce na digitalizaci sbírkových předmětů, vyhledávání a zpětné uložení zapůjčovaných sbírkových předmětů, podle Směrnice č. 1/2014 – Režim zacházení se sbírkami Vlastivědného muzea v Šumperku.

1.5 Centrální evidence sbírek

Průběžné zajišťování evidence nových přírůstků po schválení v PSSČ v CES dle zákona č. 122/2000 Sb., vyhlášky č. 275/2000 Sb., Směrnice ředitelky č. 1/2014 Režim zacházení se sbírkami Vlastivědného muzea v Šumperku.

1.7 Depozitáře

Při práci v depozitářích bude kladen důraz na bezpečné uložení sbírek, zpracování lokace, průkaznost evidence a na správnou regulaci klimatických podmínek.

1.8 Předměty se vztahem ke sbírkám v jiné evidenci

Pokračování v evidenci předmětů vztahujících se ke sbírkám na evidenčních kartách (faksimile, modely, figuríny apod.) a v evidenčních sešitech (srovnávací materiál ad.) dle Směrnice ředitele OVM č. 5/2002 – Evidence předmětů se vztahem ke sbírkám.

1.8.3.1 Knihovna

Pokračování v katalogizaci a evidenci knižních přírůstků; přepis knih do programu Verbis (novější verze KpWinSQL), přímé uložení na serveru Městské knihovny v Šumperku. Evidence a cirkulace časopisů, zajištění jejich vazby, meziknihovní výpůjční služba, distribuce vlastních tisků, výstřižková služba a pravidelná inventarizace publikací.

1.8.3.2 Archiv

Průběžné zařazování písemností, vedení archívni knihy, skartace, vedení stavebního archívu a spisovny, vedení zápůjček dokumentace.

1.8.3.3 Fotoarchiv

Digitalizace sbírkových předmětů (ve spolupráci s kurátory sbírkových fondů), zpracovávání a evidence CD a DVD nosičů vlastních a převzatých, zapůjčování fotografií, negativů, postupná katalogizace negativů, vystavování licenčních smluv ad.

2. Vědecko-výzkumná činnost

2.1 Interní úkoly

2.1.1 Vlastní výzkum nebo vedoucí výzkumu

2.1.1.1 Pokračující úkoly

I. Osídlení Mohelnicka, Zábřežska a Šumperka ve starším pravěku

Řešitel: B. Tomešová

Víceletý dílčí úkol **Neolitické osídlení povodí horní Moravy**. V roce 2020 pokračování revize movitých nálezů ze sondážního výzkumu a sběrů z neolitické lokality Újezd-Žádlovice prováděných v 50. letech minulého století. Postupně dojde k vytvoření katalogu materiálu uloženého ve sbírkách VMŠ a k publikaci výsledků této doposud trochu opomíjené lokality patřící kultuře s lineární keramikou.

II. Osídlení Mohelnicka, Zábřežska a Šumperka v mladším pravěku

Řešitel: J. Halama

Víceletý dílčí úkol „**Hradiště Obersko – pravěká pevnost a sídlo mocných**“ (prac. název) –

pokračování v prospekcích, postupné sumarizaci starších nálezů a vypracování nálezových zpráv z jednotlivých sezón, event. také zařazení některých keramických nálezů do úvodní části připravované expozice v Lošticích.

Expozice loštických pohárů. Hrnčířství na Lošticku v proměnách času

Řešitelé: Jakub Halama, Pavlína Janíčková

Dokončení nové expozice v PAK - vývoj hrnčířství na Lošticku od neolitu do pozdního středověku (s důrazem na výrobu loštických pohárů – J. Halama) a dále od novověku do poč. 20. století, včetně osobností místních hrnčířů (P. Janíčková). Otevření expozice bylo posunuto do 1. čtvrtiny roku 2020.

Výstupy:

- Nová expozice v PAK – Muzeum Loštice
- Tištěný průvodce k nové expozici loštického hrnčířství v PAK – J. Halama, P. Janíčková

Dokumentace regionu Šumperska - společenský, průmyslový a kulturní vývoj od roku 1918 do současnosti

Řešitel: M. Kollerová

Dokumentace společenského, kulturního, hospodářského i politického vývoje regionu - sbírkotvorná činnost, fotodokumentace změn a událostí

Nový dílčí úkol: **Hospodářské dějiny města Šumperka – současnost průmyslové výroby v Šumperku**

Dokumentace velkých podniků působících v současnosti ve městě Šumperku, shromažďování poznatků o jejich historii, výrobním zaměření, o historii budov či areálů, které ke své činnosti využívají, poznatky budou získávány studiem literatury a archivních pramenů, dobových tiskovin, také propagačních materiálů vydávaných podniky, možnost navázání kontaktu s podniky.

Výstupy:

- výstava prezentující historii velkých podniků působících v současnosti v městě Šumperku, pracovní název: Made in Šumperk
- přednáška: Průmyslové město Šumperk včera a dnes (pracovní název)
- sbírkotvorná činnost, sběr dokumentačního materiálu
- fotodokumentace současné podoby areálů prezentovaných podniků (dle možností)

Dokumentace regionu Zábřezska, společenský, průmyslový a kulturní vývoj od roku 1945 do současnosti

Řešitelka: Dagmar Tempírová

Sbírkotvorná činnost; fotograficko-popisná dokumentace významných událostí, změn, staveb apod. v regionu.

Nový dílčí úkol: **Historie zábřežských podniků a továren**

Sběr materiálů v rámci sbírkotvorné činnosti, příprava textů a scénáře.

Výstup 2020:

- Výstava v roce 2020 v zábřežském muzeu.

Dokumentace regionu Mohelnicka, společenský, průmyslový a kulturní vývoj od roku 1945 do současnosti

Řešitel: Zbyněk Žouželka

Sbírkotvorná činnost, pořizování fotodokumentace – současnost města (zejména nové stavby, rekonstrukce, pokračování revitalizace historického jádra města). Výstupem bude databáze fotografií.

Průmyslový rozvoj Mohelnice (Mohelnicka) od 2. poloviny 19. století do roku 1945

Řešitel: Zbyněk Žouželka

Sestavení přehledu mohelnických firem v daném období. Studium pramenů.

Dokumentace regionu Lošticka, společenský, průmyslový a kulturní vývoj od roku 1945 do současnosti

Řešitelka: Pavlína Janíčková

Nový dílčí úkol: **Hrnčířství a hrncíři v Lošticích od novověku do poč. 20. století.**

Dokončení nové expozice v PAK, bude zpracován vývoj hrnčířství v Lošticích od novověku do poč. 20. století, včetně osobností místních hrnčířů.

Výstup 2020:

- nová expozice v PAK **Hrnčířství na Lošticku v proměnách času** - ve spolupráci s J. Halamou

Osobnosti Loštic

Řešitelka: Pavlína Janíčková

Nový dílčí úkol: **Akademický malíř Hugo Šilberský**

Výstup 2020:

- Výstava **Obrázky z cest Huga Šilberského a Josefa Lubiče**. V roce 2020 uplyne 100 let od narození loštického rodáka malíře Huga Šilberského a 85 let od narození zábřežského malíře Josefa Lubiče. Výstava bude instalována v Muzeu Zábřeh.

Kříže, kapličky a boží muka v okr. Šumperk

Řešitelky: Mária Kudelová, Pavlína Janíčková

Zpracování drobných sakrálních staveb z katastrů dalších 4 obcí.

Výstup 2020:

- Zveřejnění dalších 4 obcí na webu VM Šumperk.

Kultura odívání 20. století

Řešitelka: Mária Kudelová

Úkol navazuje na dílčí vědecké úkoly ze předešlých let – svatební šaty (V čem jste se, dámy, vdávaly...) a plavky (Koupaliště a plovárny) a společenský oděv 20. století a pracovní oděv žen související s přípravou jídla a péčí o domácnost i textil v domácnosti (2019 Pomocníci v kuchyni). V roce 2020-22 se se zaměří na zpracování sbírky čepců a klobouků celé sbírky VM v Šumperku. Za cíl si klade kompletně zpracovat a publikovat sbírku, která je postupně restaurována a dílčí výstupy publikovány na katalogu Národního muzea eSbírky. Výsledkem by byla výstava čepců a klobouků ze sbírek VM v Šumperku a katalog v roce 2022 (žádost o grant MK ČR Standardizované veřejné služby)

Výstupy 2020:

- Odborné zpracování části čepců (cca 50 ks), doplnění chybějících údajů v kartách, fotodokumentace, návrhy na restaurování, tvorba textů do katalogu a na výstavu. Studium a srovnávání ikonografických (zejména fotografií ze sbírek VM) pramenů ke sbírce čepců a klobouků.

Výstupy 2021:

- Odborné zpracování zbývajících částí sbírky, doplnění chybějících údajů v kartách, fotodokumentace, návrhy na restaurování, tvorba textů do katalogu a na výstavu.

Výstupy 2022:

- Výstava čepců a klobouků
- Katalog - publikace

Kostely a modlitebny Českobratrské církve evangelické na Šumpersku a Zábřežsku

Výzkumný úkol reagující na 100. výročí založení ČCE v roce 1918.

Výstup v roce 2020:

- Výstava Evangelíci na Šumpersku a Zábřežsku, Muzeum Zábřeh
- Přednáška, Muzeum Zábřeh

Výtvarní umělci regionu

Ředitelka: Lenka Müllerová, Kristina Lipenská

V roce 2019 bude i nadále probíhat doplňování sbírky regionálního umění se zaměřením na její prezentaci ve VM v Šumperku. Doplňování dalších biografických medailonů regionálních umělců, které jsou průběžně využívány jako dílčí část na různých výstavních projektech, dále budou sjednocována hesla, vyhledávání fotografického materiálu, aktualizace již vyhotovených medailonů, dokumentace výtvarných aktivit v regionu. V rámci cyklu Po stopách šumperských architektů, který mapuje architekturu a významné architekty na Šumpersku, bude připravována a realizována výstava Šumperské veduty a výstava věnovaná šumperskému architektovi Georgu Bergerovi. K oběma výstavám bude realizována rovněž přednáška.

Výstupy v roce 2020:

- Výstava tvorby Antonína Suchana, Muzeum Šumperk, Výstavní síň
- Výstava Šumperský sen Georga Bergera
- Článek do SM – Architekt Georg Berger (pracovní název)
- Přednáška s vycházkou Šumperský sen Georga Bergera
- Výstava Šumperské veduty
- Sbírkotvorná činnost
- Doprovodný program (přednáška, komentované prohlídky, edukační programy pro školy) k výstavě Šumperské veduty
- Článek na web muzea k výstavě Šumperské veduty (název bude upřesněn)
- Článek na web muzea – Olejomalby ze studijních cest malíře Kurta Halleggera ve sbírce Vlastivědného muzea v Šumperku
- Článek do sborníku Severní Morava – Tvorba Paula Gebauera v lázních Velké Losiny (pracovní název)
- Průběžné doplňování fotoarchivu VMŠ, fotodokumentace zaměřená především na stavební proměny a výtvarné realizace v Šumperku a jeho okolí

Hrad a zámek Úsov

Řešitelka: Lenka Müllerová, Kristina Lipenská, Magda Zmrhalová, Barbora Tomešová

Příprava publikace Hrad a zámek Úsov, jejíž vydání je plánováno na rok 2020 v rámci edice Knihovnička Severní Moravy.

Výstup:

- Vydání publikace Hrad a zámek Úsov (pracovní název)

Barokní malířství a sochařství na Šumpersku, Zábřezsku a Mohelnicku

Řešitelka: Lenka Müllerová

V roce 2020 bude úkol zaměřen na badatelský výzkum a přípravu článku věnující se olejomalbám J. K. Handkeho ve Zvoli.

Květena jesenických rašelinišť

Řešitelka: Magda Zmrhalová

Dokumentace a fotodokumentace vybraných lokalit, pořízení terénních záznamů o výskytu mechorostů na vybraných lokalitách, sběr herbariových položek. Terénní výzkum na rašeliništi pod Vozkou a Keprníkem.

Studium rozšíření, mapování výskytu a případný popis nových druhů brouků nadčeledi *Elateroidea* na území Šumperska

Řešitel: Milan Dvořák

Plošný zoogeografický průzkum šumperského okresu se zaměřením na entomofaunu. Hlavní důraz kladen na hledání nových druhů brouků, především skupiny Elateriformia či na hledání různých typů vývoje mimikry u stávajících. V případě nižšího zastoupení brouků sledované čeledě bude úkol rozšířen na průzkum divergence i na ostatní zástupce tohoto řádu.

V roce 2020 pokračování projektu – rozšíření pole působnosti i na jiné lokality (Lesnice vrch Trlina), a pokud nebudou nalezeny nové druhy u Elateriformia, tak bude výzkum čistě mapujícího charakteru a bude doplňovat sbírky VM.

Revize geologických lokalit severní Moravy

Řešitel: Milan Dvořák

Geologické průzkumy stavu stávajících geologických nalezišť. V roce 2020 úkol pozastaven.

2.1.1.2 Nové úkoly

Depot stříbrných mincí z Hrabové

Řešitelka: Barbora Tomešová

V roce 2020 bude zahájena práce na textech do katalogu mincí pocházejících z nálezů z roku 2017 na katastru obce Hrabová. V průběhu roku 2020 bude podána žádost o podporu Ministerstva kultury ČR v programu Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií, která by finančně pokryla náklady na následné vydání tištěného katalogu. V případě získání grantu by byl v roce 2021 vydán katalog. Jedná se o bezmála 400 kusů stříbrných mincí převážně z druhé poloviny 17. století nalezených na poli v katastru obce Hrabová. V roce 2019 probíhalo dočišťování a konzervace posledních kusů mincí, průběžně ve spolupráci s P. Kozákovou je prováděna také fotografická dokumentace depotu a je tvořena základní databáze jednotlivých jedinců.

Na základě kvalitních fotografií jsou již mince průběžně numismaticky detailně určovány Ing. Michalem Kováčikem (Bratislava) a odborným recenzentem veškerých textů se zavázal být Mgr. Marek Budaj, PhD., kurátor sbírek z oddělení numizmatiky Historického muzea Slovenského národního múzea v Bratislavě.

Dějiny města Šumperka (víceletý projekt, do roku cca 2022)

Řešitelé: Jakub Halama, Pavlína Janičková, Michaela Kollerová, Kristina Lipenská, Lenka Müllerová, Magda Zmrhalová

Cílem kolektivního výzkumného víceletého projektu je pokud možno podrobné zpracování dějin města Šumperka od jeho počátků, resp. od počátků osídlení jeho území. Historie města by byla zachycena téměř po současnost, jako zatímní mezník je dán rok 2002, kdy v souvislosti s územně správními reformami zanikl okresní úřad a město také ztratilo statut okresního města. Dějiny města by měly být v rámci publikace zmapovány pokud možno po všech jeho stránkách. Nebude tedy sledován pouze chronologický vývoj města v jednotlivých časových obdobích (politické dějiny), ale práce se zaměří i na nejrůznější aspekty života města a jeho obyvatel – hospodářství, kultura, školství, sport, architektonický vývoj, péče o zdraví, každodenní život a další.

Hlavním výstupem tohoto projektu bude publikace o dějinách města Šumperka, v rámci jejích příprav mohou být uveřejňovány studie a články na vybraná dílčí témata. V souvislosti se zpracováváním dílčích témat z dějin města mohou být připravovány i krátkodobé výstavy. Předpokládaný rozsah publikace je okolo 500 stran. Její vydání je zatím plánováno na rok 2022.

Jednotlivé dílčí úkoly:

I. Hospodářské dějiny města Šumperka

Řešitel: Michaela Kollerová

V souvislosti s realizací dílčího úkolu zaměřeného na historii velkých podniků působících v současné době v Šumperku (viz 2.1.1.1.) budou v roce 2020 podrobněji studovány i obecně hospodářské dějiny města Šumperka. Budou shromážděny především poznatky z dostupné literatury a pak také bude provedeno dle potřeby studium archivních materiálů, popř. pořízena potřebná fotodokumentace míst spojených s hospodářským vývojem města.

Výstupy pro rok 2020:

- kapitola do knihy věnovaná hospodářským dějinám

II. Prehistorie a archeologie

Řešitel: Jakub Halama

Víceletý úkol autorského týmu, J. Halama se bude podílet v rámci archeologie – předběžně kapitola Prehistorie a archeologie a částečně též kapitoly Stavební vývoj a Obyvatelstvo. V r. 2020 zahájení studia materiálů a přípravy textů.

III. Obyvatelstvo, Správa a politický vývoj

Řešitel: Pavlína Janíčková

Zahájení studia materiálů a jeho shromažďování k dílčím kapitolám Obyvatelstvo, Správa a politický vývoj.

IV. Stavební vývoj, architektura a Kultura, spolky, sport

Řešitel: Lenka Müllerová

V roce 2020 bude úkol zaměřen na badatelský výzkum, odborné zpracování podkladů, příprava textů k dílčím kapitolám Stavební vývoj, architektura a Kultura, spolky, sport

Výstupy v roce 2020:

- Badatelský výzkum a příprava textů k dílčím kapitolám: Stavební vývoj, architektura a kultura, spolky, sport

V. Architektura a stavební vývoj, školství, kultura, náboženství

Řešitel: Kristina Lipenská

Výstup v roce 2020:

- Studium materiálů, příprava textů z témat architektura a stavební vývoj, školství, kultura, náboženství

VI. Přírodní poměry Šumperka

Řešitel: Magda Zmrhalová

Vegetace, fytoocenologie, flóra do připravované publikace o Šumperku. Botanický průzkum zájmového území, fotodokumentace, sbírkotvorná činnost, excerptce literatury.

Automatofony ve sbírkách Vlastivědného muzea v Šumperku

Řešitelka: Mária Kudelová

Rešerše ze sbírek, soupis a popis automatofonů. Studium literatury, archivní výzkum k původu a historii restaurovaného orchestrionu v roce 2020.

Výstup:

- Výstava Automatofony ze sbírek VM s akcí k znovuuvedení orchestrionu do provozu
- Článek Největší orchestrion v ČR z našich sbírek – web nebo SM
- Přednáška společně s restaurátorem

2.2.2 Podíl na jiném úkolu

2.2.2.1 Pokračující úkoly

Projekt preventivní archeologie (hlavním nositelem Archeologické centrum Olomouc)

Řešitel: J. Halama (garant detektor. průzkumu v okr. Šumperk)

Preventivní detektorové průzkumy ohrožených lokalit v okr. Šumperk (je zároveň součástí interního úkolu Osídlení Mohelnicka, Zábřežska a Šumperka v mladším pravěku) + zajišťování jednotlivých detektorářských nálezů a jejich nálezového kontextu

Identifikace a trvalá dokumentace kulturní, krajinné a sídlení paměti obce – na příkladu zaniklých sídel Moravy a Slezska

Řešitel: M. Kollerová

Hlavními řešiteli pětiletého projektu jsou Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a Mendelova univerzita v Brně (Agronomická fakulta). Projekt je zaměřen na výzkum po roce 1945 zaniklých sídel zejména v pohraničí severní Moravy a Slezska (Šumpersko, Jesenicko, Bruntálsko), mezi jeho cíle patří vytvoření databáze těchto sídel prezentované na vlastní webové stránce, podrobné zpracování historie vybraných lokalit včetně zachycení vzpomínek

pamětníků, také putovní výstava a kolektivní monografie. Mgr. Kollerová se do projektu zapojí zejména jako členka poradního sboru a dále zpracováním rešerší týkající se zaniklých obcí Šumperska. V roce 2020 se předpokládá konání workshopu v jednom ze zkoumaných regionů (Šumpersko nebo Jesenicko, bude upřesněno ve spolupráci s hlavními řešiteli projektu).

Identifikace a dokumentace tradiční lidové kultury

Řešitel: Mária Kudelová

Výzkum tradiční rukodělné výroby a obyčejové kultury – dokumentace výrobců a nemateriálních statků jako podkladů pro další výzkumy pro zpracování nominací na titul Mistr tradiční rukodělné výroby Olomouckého kraje v roce 2020 a seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Olomouckého kraje.

Výstupy v roce 2020:

- Výzkum současných forem masopustu na Zábřežsku (Postřelmůvek, Chromeč, Jedlí) ověření života obyčeje doloženého z výzkumu dr. Hoškové v letech 1988 – 1993. Terénní výzkum, studium literatury a pramenů, příprava materiálů pro vypracování Návrhu na zapsání do seznamu nemateriálních statků TLK Olomouckého kraje.

Dokumentace lidové a řemeslné výroby na Šumpersku, posudky a podklady pro činnost v certifikační komisi Jeseníky originální produkt

Řešitelka: Mária Kudelová

Zpracování posudků dle požadavků.

Mapování výskytu káně lesní a káně rousné

Řešitel: Milan Dvořák

Mapování výskytu káně lesní a káně rousné a dalších dravců na vytyčeném koridoru u Zábřehu. Spolupráce na Akci BUTEO 2018/2019. Garantem akce je ZO ČSOP 31/O1 Tachov a Muzeum Českého lesa Tachov. Spolupráce na celostátním ornitologickém výzkumu. Monitoring je prováděn vždy v období zimním okolo 15. listopadu, 15. ledna a 15. března. Lokalita Zábřeh Vyšehoří. Úkol bude dlouhodobý.

Výstupy 2020:

- Odborný článek.

2.2.2.2 Nové úkoly

Nálezy doby laténské a římské z jeskyní Moravského krasu

Řešitel: Jakub Halama

Hlavním řešitelem je Univerzita Palackého Olomouc (archeologové Mgr. M. Golec, Ph.D. a Mgr. T. Zeman, Ph.D.), jde o komplexní shromáždění, analýzu a publikaci všech dostupných archeologických nálezů z laténu a doby římské z nezvyklých kontextů – jeskyní na území Moravského krasu. J. Halama jako spoluřešitel bude hodnotit menší soubory římské keramiky typu terra sigillata (jeskyně Býčí skála a Pekárna). Výstupem bude společná studie v některém archeologickém sborníku či periodiku.

2.3 Odborná prezentace

2.3.1 Konference

2.3.1.2 Aktivní účast

2.3.2 Semináře

Pořadatel:

- Organizace (společně s obcí Rohle a SA v Šumperku) setkání kronikářů mikroregionu Zábřežsko, podzim 2020 Petrašová
- Organizace řádného zasedání Středomoravské archeologické komise (spojené s prezentací nové expozice), PAK – Muzeum Loštice (1. pololetí 2020) - původně plánováno na podzim 2019, ale otevření expozice Loštických pohárů se posunulo Halama, Tomešová

2.3.2.2 Aktivní účast

Semináře odborných komisí při AMG (etnografické, historické, archeologické atd.)

odborní pracovníci

2.3.2.3 Pasivní účast

Účast na seminářích je uváděna pouze rámcově, neboť témata ani termíny seminářů a školení pro rok 2020 nejsou v době tvorby plánu na rok 2020 zpravidla ještě zveřejněny. Podrobněji bude vzdělávání zaměstnanců rozpracováno v plánu vzdělávání zaměstnanců VM Šumperk – samostatný dokument.

Přehledy výzkumů na Moravě a ve Slezsku v roce 2019

Halama, Tomešová

Seminář k Cesiku a CES	Vepřková
Bryologicko-lichenologické setkání – duben nebo září 2020	Zmrhalová
Setkání souvkařů severní Moravy, duben 2020	Dvořák
Seminář AMG na téma Knihovnictví	Lipenská
Seminář AMG na téma Muzejní pedagogika	Krellerová, Šebestíková
Elektronická spisová služba, seminář ASI	Navrátilová
Inventarizace majetku obcí, krajů, PO a BOZP	Červinková
Ekonomické semináře a personalistika	Krásná, Ing. Gronychová, Stebnická
Zaměstnanci oddělení provozu a výroby (Stoklas, Krňávek, Kopa, Skýva, Pejcha, Kobza)	
absolvují povinná školení – lešenář, svářeč, vysokozdvizný vozík, řidič, motorová pila.	

Všichni zaměstnanci se pravidelně zúčastňují školení bezpečnosti práce a požární ochrany. Zaměstnanci, kteří jsou oprávněni k řízení služebních vozidel, absolvují dle lhůtníku školení řidičů.

3. Prezentace

3.1 Ediční činnost

3.1.1 Vydané muzeem

3.1.1.1 Vlastní titul

Severní Morava, sv. 106	Hajtmarová, Müllerová
Průvodce k nové expozici loštického hrnčířství v PAK Loštice.	Halama, Janíčková
Šumperské veduty, samostatná publikace	Filipová, Stuchlá

Vlastní tituly na webu www.muzeum-sumperk.cz:

Článek k výstavě Šumperské veduty (název bude upřesněn)	Müllerová
Olejomalby ze studijních cest malíře Kurta Halleggera ve sbírce Vlastivědného muzea v Šumperku	Müllerová
Ničivá povodeň v údolí Desné roku 1921	Kollerová
Z deníku četnické stanice v Kosově	Kollerová
Článek shrnující další část výzkumné práce. Mapování výskytu vybraných druhů brouků.	Dvořák
Krátké shrnutí výsledků ornitologického výzkumu káně lesní a káně rousná.	Dvořák
Kříže, kapličky, boží muka na Šumpersku – další 4 obce, aktualizace databáze	Janičková, Kudelová

Historické okénko Šumperka – průběžné seznamování veřejnosti se sbírkou fotografií VMŠ a zajímavostmi z historie města - facebook muzea Lipenská, Kollerová

3.1.1.2 Podíl na edici

3.1.2 Publikační činnost

3.1.2.2 Studie

Výsledky záchranných prací na hradě Hoštejn (pracovní název) - sborník Archeologia Historica č. 45/2020 Tomešová

Nálezy doby laténské a římské z jeskyní Moravského krasu (společná studie M. Golce, T. Zemana a J. Halamy v některém archeologickém sborníku či periodiku) – viz Podíl na jiném úkolu Halama

Nález z Doubravice-Kouřilky. Maskovité zámky římsko-provinciální produkce na území ČR (publikační výstup z mezinárodní konference Archeologie barbarů 2018, Brno) – v r. 2019 příprava textu, v r. 2020 dokončení. Halama

3.1.2.3 Odborné články

Archeologické doklady středověké kolonizace severní části Zábřežské vrchoviny (Vlastivědný věstník moravský, SM nebo jiné periodikum) Halama, Goš

Několik kratších článků k některým archeologickým akcím i nálezům v regionu z roku 2019 – do časopisu Přehled výzkumů (vyd. ARÚ Brno) Tomešová, Halama

Mechorosty rašeliniště na Malé Jezerné (přesun z r. 2019, kdy bylo publikováno aktuální téma za rok 2019: Mechorosty zaznamenané během 26. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS na Zlatohorsku v dubnu 2019) Zmrhalová

Tvorba Paula Gebauera v lázních Velké Losiny (pracovní název) Müllerová

Největší orchestrion ve sbírkách VM – web nebo SM (pracovní název) Kudelová

Architekt Georg Berger – SM Lipenská

Zámek Žádlovice v letech 1918 – 1945 SM Žouželka

Návštěva Edvarda Beneše v zemi Moravskoslezské v roce 1937 – Severní Morava 106/2020 (přesouvá se z roku 2019, kdy článek nebyl z kapacitních důvodů zařazen) Kollerová

3.1.2.4 Populárně-vědné články

Publikace nějakého novějšího zajímavého nálezu z regionu, SM – rubrika Poklady našich depozitářů Halama

3.1.2.5 Informační články

Aktuální informace o výstavách a jiných muzejních aktivitách v regionálním a odborném tisku
kurátoři výstav, vedoucí odd. a pracovišť

Informace na internetu – aktuální informace o výstavách kurátoři výstav. Zeman, Šebestíková

3.1.2.6 Nálezové zprávy

Průběžné zpracovávání Oznámení, Hlášení a Nálezových zpráv z archeologických dohledů, výzkumů a detektorových prospekci, pro Archeologický ústav (databáze Archeologická mapa ČR)
Halama, Tomešová

3.2 Výstavy – číselník odpovídá stanovenému obsahu výroční Zprávy o činnosti, vysvětlivky a rozdělení výstav na vlastní a zapůjčené byly zpracovány podle metodiky NIPOS, formulář V-Kult.

Celkem 38 výstav, z toho 8 přechází z roku 2019

Výstavy autorské (3.2.1, 3.2.2) – vlastní výstava je autorsky připravená a ve sledovaném období vykazujícím muzeem zpřístupněná výstava obsahující v převážné míře vlastní exponáty (alespoň 50 %).

3.2.1 autorské z výzkumu

3.2.1.1 Od socialismu k demokracii – výstava k 30. výročí 17. listopadu, přechází r roku 2019
Šumperk, Výstavní síň

1. 1. 2020 – 29. 1. 2020

Kollerová

3.2.1.2 Šumperské veduty

Šumperk, Výstavní síň

Červen – září 2020

Gronychová, Stuchlá, Mullerová

3.2.1.3 Made in Šumperk – výstava o šumperských tradičních podnicích

Šumperk, Výstavní síň

Září – listopad

Kollerová

3.2.1.4 Šumperský sen Georga Bergera

Šumperk, Hollarova Galerie

Duben – červen

Lipenská

3.2.1.5 Automatofony (Hrací skříňky)

Šumperk, Rytířský sál

Září – říjen

Kudelová

3.2.1.6 Historie zábřežských podniků a továren

Zábřeh

Duben – červen

Tempírová

3.2.1.7 Prof. Jan Havelka, tichá génius Moravy, přechází z roku 2019

PAK Loštice

1. 1. 2020 – 2. 2. 2020

Janíčková

3.2.2 autorské

3.2.2.1 Co přinesl Ježíšek – výstava sbírky hraček, přechází z roku 2019

Šumperk, Hollarova galerie

1. 1. 2020 – 16. 2. 2020

Kudelová

3.2.2.2 Josef Pavlíček – výstava fotografií známého šumperského fotografa

Šumperk, Výstavní síň

Únor – duben 2020

Stuchlá

3.2.2.3 Antonín Suchan – výstava k životnímu jubileu šumperského sochaře a fotografa

Šumperk, Výstavní síň

7. 5. 2020 – začátek června

Lipenská

3.2.2.4 Čas lovců a sběračů – výstava z archeologických sbírek VM Šumperk

Šumperk, Hollarova galerie

Červen – srpen 2020

Halama, Tomešová

3.2.2.5 Evropská grafika z Lukasových sbírek

Šumperk, Hollarova galerie

Září–listopad 2020

Mullerová

3.2.2.6 Velká přírodovědná herna – interaktivní výstava s přírodovědnou tematikou, doplněná sbírkovými předměty VM Šumperk

Šumperk, Muzejíčko

Únor – květen 2020

Zmrhalová, Krellerová, Drugda

3.2.2.7 Olympijská herna – výstava se sportovní tematikou s interaktivními prvky a sbírkovými předměty VMŠ

Šumperk, Muzejíčko

Červen – září 2020

Šebestíková, Krellerová, Drugda

3.2.2.8 Obrázky z cest Huga Šilberského a Jana Lubiče

Zábřeh

Září – říjen 2020

Janíčková

3.2.2.9 Výstava hub – tradiční výstava živých hub spojená s mykologickou poradnou
Šumperk, předsálí Rytířského sálu

Září 2020 (podle výskytu hub)

Zmrhalová

3.2.2.10 Novoročenky ze sbírky A. Herodese – výstava ze sbírek Vlastivědného muzea v Šumperku

PAK Loštice

Listopad – leden 2021

Janíčková

3.2.2.11 Herna – interaktivní výstava z dílny VM Šumperk

Zábřeh

Červen – srpen 2020

Drugda, Šebestíková

3.2.2.12 Alena Crhonková – výstava regionální výtvarnice A. Crhonkové

Šumperk, Hollarova galerie

Únor–duben 2020

Müllerová

3.2.2.13 Vánoční výstava – výstava ze sbírek VM Šumperk

Šumperk, Hollarova galerie

Listopad 2020 – leden 2021

Kudelová

3.2.4 Přejatá aktivně

Výstavy přejaté aktivně – za vlastní se může považovat i taková výstava, na níž jsou instalovány většinou nebo zcela zapůjčené exponáty, ale muzeum takovou výstavu vlastním nákladem připravilo a zhotovilo (např. výstava autorských děl výtvarného umělce, výstava zapůjčené soukromé sbírky určitých artefaktů).

3.2.4.1 Zmatené peníze, přechází z roku 2019

Šumperk, Muzejíčko

1. 1. 2020 – 26. 1. 2020

Šebestíková

3.2.4.2 Město čte knihu – ve spolupráci s Městskou knihovnou v Šumperku, výstava manželů Kovalových, přechází z roku 2019

Šumperk, Rytířský sál

1. 1. 2020 – 2. 2. 2020

Lipenská

3.2.4.3 Blues Alive – výstava fotografií k výročí festivalu Blues Alive

Šumperk, Výstavní síň

Od 10. 11. - listopad 2020

Šebestíková

3.2.4.4 30 let NPR Kralický Sněžník – zápůjčka doplněná o sbírkové předměty VM Šumperk

Šumperk, Rytířský sál

Únor – duben 2020

Zmrhalová

3.2.4.5 Fenomén Velká kotlina – zapůjčená výstava doplněná předměty VM Šumperk

Šumperk, Rytířský sál

Květen - srpen 2020

Zmrhalová

3.2.4.6 Město čte knihu – ve spolupráci s Městskou knihovnou v Šumperku

Šumperk, Rytířský sál

Listopad 2020 – únor 2021

Lipenská

3.2.4.7 Marie Ebnerová – výstava věnovaná šlechtičně ze Zdislavic u Kroměříže

Mohelnice

Září 2020

Žouželka

3.2.6 Zapůjčená

3.2.6.1 Já, hrdina – interaktivní výstava o záchranném systému

Šumperk, Muzejíčko

Září 2020 – leden 2021

Šebestíková

3.2.7 Putovní vlastní

Výstavy putovní vlastní – za vlastní výstavy se považují i výstavy putovní. Putovní výstavou se rozumí výstava připravená se záměrem, že bude muzeem půjčená a instalovaná mimo původní

vlastní výstavní prostory (např. v jiných zařízeních, muzeích, ve školách, v jiných prostorách v obci, v kulturních klubových zařízeních apod.).

3.2.7.1 Šperkovnice muzea – výstava ze sbírek VM Šumperk, přechází z roku 2019

Zábřeh

1. 1. 2020 – 9. 2. 2020

Mullerová, Halama

3.2.7.2 Vánoční ozdoby – výstava ze sbírek VM Šumperk, přechází z roku 2019

Mohelnice

1. 1. 2020 – 9. 2. 2020

Kudelová

3.2.7.3 Šperkovnice muzea – výstava ze sbírek VM Šumperk

Mohelnice

Únor – duben 2020

Halama, Tomešová

3.2.7.4 O včelách a lidech – interaktivní výstava ze sbírek

Mohelnice

Květen – srpen 2020

Kudelová

3.2.7.5 Pomocníci v kuchyni – výstava ze sbírek VM Šumperk

Mohelnice

Říjen – listopad 2020

Kudelová

3.2.7.6 Za zimních večerů v chalupách – výstava ze sbírek VM Šumperk

Mohelnice

Prosinec 2020 - leden 2021

Kudelová

3.2.7.7 Vánoční zvyky a tradice – výstava ze sbírek VM Šumperk, přechází z roku 2019

PAK Loštice

1. 1. 2020 – 2. 2. 2020

Janíčková

3.2.7.8 Co přinesl Ježíšek

Muzeum Zábřeh

Listopad 2020 – leden 2021

Kudelová

Instalované mimo zařízení Vlastivědného muzea v Šumperku

3.2.7.9 Léčivé rostliny – výstava ze sbírek VM Šumperk

Muzeum Letohrad

Leden – březen 2020

Zmrhalová

3.2.7.10 Pojd'te, děti, budeme si hrát! – dětská interaktivní herna ze sbírek VM Šumperk

VM Jeseník

Červen - srpen 2020

Šebestíková

3.2.7.11 Pojd'te, děti, budeme si hrát! – dětská interaktivní herna ze sbírek VM Šumperk

Chvalský zámek, Praha

16. 5. – 23. 8. 2020

Šebestíková

3.3 Expozice

Expozice Jana Eskymo Welzela – dokončení expozice v Muzeu Zábřeh

Dějiny Zábřežska – instalace miniexpozice Václava Hollara v Muzeu Zábřeh

Expozice hrnčířství a loštických pohárů – dokončení instalace expozice v PAK Loštice

3.4 Dílny

3.4.1 Autorské

Dílny k aktuálním výstavám

3.5 Přednášky

Každý pracovník se zařazením kurátor výstav a archeolog musí mít minimálně jednu samostatnou přednášku pro veřejnost. Mezi přednášky se v tomto případě nepočítají komentované prohlídky výstav a expozic.

3.5.1 Autorská z uzavřeného výzkumu

Průmyslové město Šumperk včera a dnes

Kollerová

Největší orchestrion ve sbírkách VM v Šumperku

Janoušek, Kudelová

3.5.2 Autorské

Přednáška k výstavě Šumperské veduty

Müllerová

Přednáška k nové stálé expozici grafik V. Hollara v Muzeu Zábřeh	Müllerová
Evangelíci na Šumpersku a Zábřežsku, Muzeum Zábřeh	Lipenská
Architekt Georg Berger	Lipenská
Výročí II. SV války – pro II. stupeň ZŠ, významné osobnosti zábřežského regionu	Tempírová
Obytné stavby v pravěku	Tomešová
Průmyslový rozvoj Mohelnice od 2. poloviny 19. století do roku 1945	Žouželka

Komentované prohlídky k výstavám:

Komentované prohlídky k aktuálním výstavám	autoři výstav
--	---------------

3.6. Kulturně-výchovná činnost

3.6.1 Kulturní projekty obecně

3., 17. 2 2020 Preludium, ve spolupráci s KD Šumperk

3.6.3 Přednášky

Přednášky pracovníků SMOPAJ, Liptovský Mikuláš	Zmrhalová
--	-----------

3.6.5 Akce jiné

- **Muzeum Šumperk** Krellerová, Šebestíková, odborní pracovníci

9. 4. Velikonoce v muzeu	Kudelová
--------------------------	----------

25. 4. Pálení čarodějnic	Krellerová, Šebestíková
--------------------------	-------------------------

17. 5. Šumperský hafan	Gronychová, Drugda
------------------------	--------------------

Květen Muzejní noc	Krellerová, Šebestíková, Kudelová, Gronychová, Drugda
--------------------	---

Červenec/srpen Prázdninový den	Krellerová, Šebestíková
--------------------------------	-------------------------

Mezinárodní den archeologie, 3. týden v říjnu	Tomešová, Halama
---	------------------

- **Muzeum Mohelnice**

Pravěký den v mohelnickém muzeu, květen/červen nebo říjen 2020	Halama, Tomešová
--	------------------

Velikonoční tvoření se šperkem – k výstavě Šperkownice muzea	Müllerová, Halama
--	-------------------

Muzejní noc	Žouželka
-------------	----------

- **PAK Loštice**

Den s hrnčíři – po otevření nové expozice v PAK Loštice	Janičková, Halama
---	-------------------

8. 4. Velikonoce v PAK	Janičková
• Muzeum Zábřeh	
Soutěže pro školy O poklad paní Magdalény a Toulky zábřežskou minulostí	Dvořák
Přednášky a akce k nové expozici J. E. Welzla	Dvořák, Kollerová

3.7 Internet

3.7.1 Vlastní stránky

Vlastivědné muzeum v Šumperku provozuje webové stránky www.muzeum-sumperk.cz. Stránky dostaly v roce 2015 novou grafickou podobu, v roce 2016 došlo k postupnému doplňování dat. Kromě základních povinných údajů o organizaci, kontaktů a dalších identifikačních údajů jsou na webu přehledně umístěny informace o všech zařízeních VM Šumperk, stálých expozicích (virtuální prohlídky stálé expozice v šumperském muzeu a expozice Pravěk Mohelnicka v Muzeum Mohelnice) a výstavách a akcích. Další část je věnována sbírkám včetně 3D prezentace vybrané kolekce sbírkových předmětů a také publikační činnosti (odborné články, vlastivědné zajímavosti, Šumperské osobnosti, Kříže, kapličky a boží muka na Šumpersku, sborník Severní Morava). Webové stránky jsou průběžně aktualizovány a doplňovány.

Vlastivědné zajímavosti na www.muzeum-sumperk.cz:

- Článek k výstavě Šumperské veduty (název bude upřesněn) Müllerová
- Olejomalby ze studijních cest malíře Kurta Halleggera ve sbírce Vlastivědného muzea v Šumperku Müllerová
- Ničivá povodeň v údolí Desné roku 1921 Kollerová
- Z deníku četnické stanice v Kosově Kollerová
- Článek shrnující další část výzkumné práce. Mapování výskytu vybraných druhů brouků. Dvořák
- Krátké shrnutí výsledků ornitologického výzkumu káně lesní a káně rousná. Dvořák
- Kříže, kapličky, boží muka na Šumpersku – další 4 obce, aktualizace databáze Janíčková, Kudelová
- Historické okénko Šumperka – průběžné seznamování veřejnosti se sbírkou fotografií VMŠ a zajímavostmi z historie města - facebook muzea Lipenská, Kollerová

Facebook muzea:

Historické okénko Šumperka – průběžné seznamování veřejnosti se sbírkou fotografií VMŠ a zajímavostmi z historie města
Lipenská, Kollerová

4. Ostatní činnost

4.1 Odborné posudky

Odborná vyjádření k plánovaným stavebním činnostem a k proběhlým stavbám s archeologickým dohledem.

4.3 Členství v komisích

- Česká botanická společnost Zmrhalová
- Bryologická sekce ČBS Zmrhalová
- Britská bryologická společnost Zmrhalová
- International Association of Bryologists Zmrhalová
- Komise pro tradiční lidovou kulturu v Olomouckém kraji Kudelová
- Česká národopisní společnost Kudelová

4.7 Služby dle zákona 122 – bezplatné

- kontrola stavebních aktivit v regionu dle požadavků stavebníků.
- záchranný archeologický výzkum dle požadavků stavebníků - pravděpodobně pokračování záchranného výzkumu v Dubicku, Za kostelem (polykulturní pravěké sídliště) – pokračující výstavba rodinných domů

4.8 Služby dle zákona 122 – placené

- kontrola stavebních aktivit v regionu dle požadavků investorů
- záchranný archeologický výzkum dle požadavků investorů

4.9 Zájmová sdružení u muzea

- Spolupráce s Respekt a tolerance, o. s. Žouželka
- Spolupráce se Společností přátel hradu Bouzova Gronychová, Žouželka

6. Účelové komise

- Redakce Severní Moravy Gronychová, Hajtmarová, Müllerová
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost VM v Šumperku

Halama, Lubina, Zmrhalová, Kudelová, Vepřková + 3 externí spolupracovníci

- Redakční rada časopisu KROK Müllerová, Hajtmarová
- Oborové sekce při AMG jednotliví odborní pracovníci dle zaměření
- PSSČ Vlastivědné muzeum Jesenicka Kollerová, Halama, Dvořák
- Středomoravská archeologická komise Tomešová, Halama
- Certifikační komise pro udělování regionální značky „Jeseníky originální produkt“ Kudelová
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea silnic ve Vikýřovicích Kudelová
- Předseda regionální sekce AMG, člen senátu AMG Gronychová

Část nepovinná příloha – Nabídky

Vlastivědné muzeum v Šumperku připravuje každoročně několik putovních výstav, které jsou postupně prezentovány i v ostatních detašovaných zařízeních. Tyto výstavy by bylo možné prezentovat i v ostatních muzeích zřizovaných Olomouckým krajem. Jedná se o následující výstavy:

Léčivé byliny – výstava ze sbírek Vlastivědného muzea v Šumperku představuje různé léčivé byliny a také dobové zařízení lékárny. Výstava byla v roce 2010 instalována v Muzeu v Šumperku a v roce 2011 v Muzeu Mohelnice.

Svět brouků – výstava ze života hmyzu doplněná makrofotografiemi, preparovanými exponáty a interaktivními prvky. Je možné doplnit i o živé exempláře. Výstava byla instalována v muzeích v Šumperku, Mohelnici a Zábřehu.

Kamzík horský, 100 let kamzíků v Jeseníkách – výstava přibližující problematiku vysazení kamzíků v Jeseníkách; fotografie, postery, dermoplastické preparáty. Výstava byla v roce 2012 instalována i v muzeu v Krnově a v roce 2013 v Opavě.

Tetřev hlušec ptákem roku 2012 – fotografie v rámech, dermoplastické preparáty.

Kamenná krása – geologická výstava, fotografie, postery, sbírkové předměty.

Když jsem já sloužil... – etnografická výstava ze sbírek VM Šumperk přibližuje chov hospodářských zvířat v regionu. Výstava je doplněna mnoha interaktivními prvky a preparáty domácích zvířat. V roce 2012 byla velmi úspěšná v Muzeu Šumperk, v roce 2013 v muzeu v Českém Těšíně a v létě 2014 v muzeu v Hlučíně, v roce 2017 v Muzeu Kroměřížska.

O včelách a lidech – O životě včel se návštěvníci dozvědí nejen z textů, zpracovaných komiksovou formou, ale i prostřednictvím interaktivních prvků z dílny šumperského muzea a střediska ekologické výchovy Doris. Výstava byla v roce 2015 instalována v Technickém muzeu v Brně, v roce 2016 v Městském muzeu ve Skutči a na dnech mikroregionu v Rovensku. V roce 2017 v PAK v Lošticích, v Městském muzeu v Poličce.

Za zimních večerů v chalupách – etnografická výstava přibližuje, jak se v minulosti žilo na venkově a jakým činnostem se lidé věnovali v zimním období, kdy na delší čas ustaly zemědělské práce. Výstava interaktivní formou představuje nejen domácí výrobu, ale i zvyky a obyčeje, které se vážou k zimnímu období. Návštěvníci si mohou vyzkoušet tkaní na skutečném, ale zmenšeném tkalcovském stavu, jednoduché tkaní v rámech nebo si vyzkouší

například i to, jak se obšívaly nitěné knoflíky. Pro kluky výroba pomitel nebo řezání šindelů. V další části výstavy si návštěvníci pro změnu mohou vyzkoušet kostýmy z adventních a masopustních občůzek.

Nabídka přednášek odborných pracovníků Vlastivědného muzea v Šumperku veřejnosti a školám

Stavební vývoj a architektura v Šumperku do roku 1850 Müllerová

Přednáška s bohatou fotografickou dokumentací představí významné stavby a urbanistický vývoj města Šumperka od 14. století do poloviny 19. století.

Stavební vývoj a architektura v Šumperku v období 1850–1918 Müllerová

Přednáška seznámí posluchače s vývojem města v bouřlivém 19. století, s jeho rozšířením mimo hrady a s postupnou přeměnou v město s rozsáhlým textilním průmyslem.

Časová náročnost: 45–90 minut (dle domluvy)

Stavební vývoj a architektura v Šumperku v období 1918–1945 Müllerová

Muzeum v Šumperku uchovává ve svých sbírkách také mnohé fotografie dokumentující stavební vývoj města v období 1918–1945. Nabízená přednáška představí nejvýznamnější architekturu města a stavební vývoj v daném časovém horizontu bohatou fotografickou prezentací. Časová náročnost: 45–90 minut (dle domluvy)

Stavební vývoj a architektura v Šumperku od roku 1945 po současnost Müllerová

Čtvrtá část přednáškového cyklu o architektuře nabídne posluchačům přehled o stavební aktivitě ve městě od roku 1945.

Po stopách barokního umění v Šumperku Müllerová

Nabízená přednáška – tentokrát ve formě vycházky – provede zájemce historickým centrem města Šumperka a představí významné barokní exteriérové realizace. Po předchozí domluvě lze zajistit rovněž prohlídku interiéru bývalého klášterního kostela Zvěstování P. Marie, popř. farního kostela sv. Jana Křtitele a filiálního kostela sv. Barbory.

Tvorba barokního malíře Ignáce Oderlického na Šumpersku Müllerová

Přednáška představí život a dílo malíře Ignáce Oderlického (1710–1761), který se svou tvorbou významně podepsal na výrazu barokního malířství na Šumpersku.

Základy křesťanské ikonografie aneb Porozumějte sochám podél cest

Lipenská

Až do 19. století byla sochařská díla rozesetá dodnes v naší krajině pro lidi srozumitelná. S proměnou společnosti, kterou nazýváme sekularizace, se naše schopnost rozumět uměleckým dílům minulosti počala vytrácet. Jak lze rozpoznat Kateřinu od Barbory? Proč je možné tak často narazit na sv. Rocha či sv. Šebestiána? Vlastivědné muzeum připravilo výukový program spojený s praktickým nácvikem rozpoznávání hlavních témat křesťanského umění, který Vám na tyto a mnohé další otázky pomůže najít snadnou odpověď.

Program je dle dohody možné uskutečnit u nás v muzeu nebo ve Vaší škole. Je možné jej dále rozšířit o procházku po Šumperku, kde si žáci mohou získané dovednosti vyzkoušet při setkání s originály. Program je vhodný pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ.

Základy profánní ikonografie aneb Co na tom obraze je?

Lipenská

U starého umění je pro většinu z nás řada malířských či sochařských zobrazení těžko srozumitelná. Často se jedná o témata čerpající z řecké a římské mytologie a antické historie či o zobrazení určitých abstraktních pojmů, jako jsou kupříkladu zemské živly či lidské smysly. Přednáška posluchače seznámí se základními pojmy, jako jsou atribut, personifikace, alegorie. Následně budou představena nejčastější témata z oblasti profánní ikonografie. Ta budou doprovázena bohatým obrazovým materiálem a spojena s praktickým nácvikem.

Program je dle dohody možné uskutečnit u nás v muzeu nebo ve Vaší škole. Program je vhodný pro žáky 2. stupně ZŠ a studenty SŠ.

Jarní a velikonoční obyčeje na Šumpersku

Kudelová

Přednáška je zaměřená na lidovou obyčejovou kulturu a prezentaci zvyků praktikovaných v našem regionu od masopustu až po období léta. Věnuje se zvykům, které již dávno zanikly nebo se transformovaly do jiných podob, ale mapuje i obyčeje, které přežily do dnešních dnů.

Vánoce – tradice a současnost

Kudelová

Přednáška představuje lidové zvyky vztahující se k období adventu a Vánoc – tradice zdobení vánočních stromků, stavění betlémů, adventní výzdoby, pečení a zdobení perníků a vánočního cukroví dle tradičních i současných lidových receptů.

Zapomenutý bronzový poklad aneb Nové pravěké nálezy a objevy v našem regionu

Halama

Archeologická přednáška seznamuje veřejnost s proběhlými záchrannými výzkumy, provedenými prospekci i získanými náhodnými nálezy z posledních několika let v našem

regionu (okr. Šumperk), a to od mladšího paleolitu až po laténské období, kdy u nás žili známí Keltové. Nevyhýbá se ani aktuální problematice všeobecného používání detektoru kovů, které archeologii přináší jak pozitiva, tak i negativa. Součástí přednášky může být i prezentace konkrétních nálezů a možnost tak vidět zajímavější artefakty mimo muzejní vitríny.

Germáni a Římané na severní Moravě. Svědectví archeologických nálezů Halama

Přednáška se zabývá stopami osídlení našeho regionu v době římské (1.–4. století n. l.). Představí zajímavé starší a zejména nové archeologické nálezy z doby, kdy na našem území sídlily germánské kmeny Markomanů a Kvádů. V těchto prvních staletích našeho letopočtu byla největší politickou i vojenskou silou v Evropě a Středomoří jedna z nejmocnějších říší starověku – římské impérium. Severní hranice římské říše ležela ve střední Evropě na řece Dunaji, takže ke kontaktům mezi Germány a Římany docházelo poměrně často – k obchodním i vojenským.

Přednáška se pokusí zasadit archeologické nálezy z Mohelnicka i Šumperska do kontextu známých historických událostí, zejména tzv. markomanských válek. Tyto boje vedl světovládný Řím za panování císaře Marka Aurelia právě s barbarskými kmeny sídlícími ve střední Evropě a část válečných událostí probíhala také přímo na území Moravy. Pozůstatky jsou nejen objevené polní tábory římských legií, ale také četné archeologické nálezy.

Výsledky záchranných výzkumů na nám. Republiky, v ul. Na Hradbách a ul. Lužickosrbské v Šumperku Halama

Přednáška shrnující dvě sezóny záchranných výzkumů v centru města, vyvolaných stavbou polyfunkčních domů (SAN-JV. s.r.o.). Výzkumy přinesly mnoho zajímavých informací o vývoji města v průběhu středověku a novověku – prezentovány jsou zejména objevy městských příkopů, rozsáhlého hřbitova z 16.–17. století, zahloubeného domu z 13. století a reliktních městských fortifikací, včetně tzv. nové městské brány.

Šumperk osídlen již v době bronzové! Záchraný archeologický výzkum v Příčné ulici Halama

Přednáška prezentuje záchraný výzkum v ul. Příčné, vyvolaný stavbou sběrného dvora. Podařilo se zde prozkoumat relikty sídliště z pozdní doby bronzové, zejména nálezy zlomků hliněných nádob, závaží, mazanice a štípané industrie. Dále se přednáška věnuje dokladům osídlení a zajímavým artefaktům z tohoto pravěkého období v šumperské kotlině a celkové charakteristice tzv. doby popelnicových polí.

Komentovaná prohlídka expozice Pravěk Mohelnicka s archeologem Halama, Tomešová

Pokud máte zájem dozvědět se více o vývoji osídlení regionu Mohelnicka od pravěku až do přelomu letopočtu, navštivte naši stálou expozici v Muzeu Mohelnice v doprovodu archeologa. Zjistíte, jak vypadal náš region v jednotlivých etapách pravěku, čím se lidé v jednotlivých obdobích živil, kde a jakým způsobem bydleli a co všechno nám zde po nich zůstalo zachováno. Díky pestré škále vystavených sbírkových předmětů pocházejících především z nejbližšího okolí Mohelnice Vám bude přiblížen vývoj jednotlivých kultur nejen v tomto regionu, ale také obecně na severní Moravě. Po návštěvě expozice je také možné si některá pravěká řemesla vyzkoušet na vlastní kůži v herně, která je vhodná pro všechny věkové kategorie. Najdete zde třeba vertikální tkalcovský stav, pravěkou vrtačku, zrnotěrku, rotační mlýn a také mnoho skládaček a her s pravěkou tematikou.

Komentované prohlídky budou přizpůsobeny vždy věku a dovednostem konkrétních návštěvníků a jsou vhodné pro všechny věkové kategorie.

Kultura prvních zemědělců (nejen) v povodí horní Moravy Tomešová

Jak vypadala první skutečná sídliště na našem území, vystavěná první obyvateli žijícími se zemědělstvím? Odkud tito lidé vlastně přišli a jaké zásadní novinky s sebou přinesli? V přednášce věnující se přelomové etapě vývoje lidských kultur se dozvíte podrobnosti ze života člověka mladší a pozdní doby kamenné a také se seznámíte s nejvýznamnějšími dosud známými archeologickými lokalitami tohoto období z našeho regionu.

Vývoj lidských kultur od počátků pravěku Tomešová

Pro ozvláštňení výuky v hodinách dějepisu Vám naše muzeum nabízí přednášku archeologa věnovanou jednotlivým etapám pravěku a protohistorie. Po domluvě je možné připravit přednášku na téma Vámi aktuálně probíraného učiva dějepisu od prvních lovců až do přelomu letopočtu. Časový rozsah přednášky lze uzpůsobit Vaším potřebám.

Právě učíte děti o podobě prvních lidských skupin na našem území v době kamenné? Pozvěte si do školy archeologa, který dětem může například vysvětlit, co to jsou pazourky, jak vypadaly a k čemu se používaly a čím se pravěcí lovci a sběrači vlastně živil a kde bydleli. K dispozici máme i kopie pazourkových nástrojů, které si děti mohou vzít do ruky.

Nebo se ve výuce již věnujete období přelomu letopočtu a laténské kultury? Můžeme nachystat přednášku přibližující žákům pozoruhodné kmeny Keltů žijících na našem území a popovídat si s nimi o keltském způsobu života a o novinkách, které k nám s sebou tyto kmeny přinesly.

Díky výkladu doplněnému o podrobnosti ze života archeologa a také bohatému obrazovému doprovodu jednotlivých témat to bude pro děti jistě velmi přínosné zpestření výuky. Přednášky jsou určeny primárně pro žáky základních škol.

Mechorosty Králického Sněžníku

Zmrhalová

Prezentace v powerpointu. Charakteristika přírodních poměrů Králického Sněžníku, základní informace o mechorostech, historie bryologického výzkumu Králického Sněžníku, přehled běžných i ohrožených druhů mechorostů podle jednotlivých typů stanovišť, fotografie studovaných lokalit a makrofotografie mechorostů, mapy rozšíření vzácných druhů. Přednáška respektuje rozdílné potřeby a rozsah výuky základních a středních škol, bude prezentována rozdílně pro jednotlivé úrovně odbornosti – od základních informací po odborný výklad vhodný pro odbornou veřejnost.

Jak a proč sbíráme rostliny pro muzejní přírodovědné sbírky

Zmrhalová

Prezentace herbářových položek a trojrozměrných předmětů potřebných pro sběr rostlin, specifikace odborného sběru hub, lišejníků, mechorostů a cévnatých rostlin pro přírodovědné sbírky, zásady terénního výzkumu, preparace botanických sbírek, ukázka laboratorních potřeb a potřeb pro terénní výzkum (lupa, kompas, GPS atd.), mikroskopická technika s využitím videokamery, ukázka mikrofotografií mechorostů (v powerpointu), odborná botanická literatura, správa sbírek (odborná evidence) a využití botanických muzejních sbírek.

Stromy na podzim

Zmrhalová

pro MŠ a pro 1. stupeň ZŠ – dle poptávky, přednáška může být spojena s vycházkou do parku

Bratři Kleinové – nejvýznamnější rodáci našeho kraje

Tempírová

Přednáška o podnikatelských aktivitách bratří Kleinů, známých průmyslníků, majitelů velkostatků, železáren, hutí, strojíren, válcoven a dolů, především však stavebních podnikatelů a zejména pak stavitelů silnic, železnic, mostů a viaduktů. Na počátku 19. století se stali průkopníky průmyslové revoluce v tehdejší rakouské monarchii. Pocházeli z malé osady Kociánova (místní část Loučné nad Desnou) na Šumpersku. Čtyři bratři – Franz, Libor, Albert a Hubert – založili firmu, která se během jedné generace stala jednou z nejbohatších nejen na Moravě, ale v celém Rakousku. Celková délka jimi postavených silnic na Moravě a ve Slezsku se odhaduje na 700 km a délka vybudovaných železničních tratí asi na 3 700 km. Jejich zásluhy o rakouský průmysl byly také náležitě oceněny. V roce 1858 byl Albert Klein povýšen dekretem císaře Františka Josefa do šlechtického stavu.

Václav Hollar – grafik a rytec, který si podmanil svět

Tempírová

Přednáška o impozantní sbírce leptů předního světového rytce Václava Hollara (1607 Praha – 1677 Londýn), kterou zábřežskému muzeu v roce 1947 daroval plk. Karel Lukas (1897 Brníčko – 1949 Praha). Kolekce je svým počtem téměř 750 grafických listů druhým nejrozsáhlejším souborem díla Václava Hollara v České republice a třetím na světě. Sbírkou předního světového grafika 17. století obsahuje cyklus ilustrací s náboženskými a mytologickými motivy, ilustrace k překladům Homérovy Iliady a Vergiliovy Aeneidy a také ke známým Ezopovým bajkám. Bohatě jsou zastoupeny portréty významných osobností anglického dvora i urozených měšťanů, kroje a oděvy duchovních řádů. Úctyhodná je sbírka listů zeměpisných plánů, map a krajin, pohledy z cesty do Tangeru či cyklus grafik holandských přístavů, větrných mlýnů a tržnic.